

Neinvestiční náklady dominují výdajům na ochranu životního prostředí

Český statistický úřad zpracovává každoročně data o výdajích na ochranu životního prostředí. Jedná se o výdaje investičního i neinvestičního charakteru a předmětem zjišťování jsou i ekonomické přínosy plynoucí z ochrany životního prostředí.

Výdaje na ochranu životního prostředí jsou ukazatelem, který na rozdíl od mnohých jiných indikátorů v oblasti statistiky životního prostředí neměří tlak na životní prostředí související s ekonomickou činností, ale naopak odráží snahu společnosti odstranit zatížení nebo předejít jeho vzniku. Z tohoto pohledu lze s ekonomickým růstem a růstem disponibilních zdrojů očekávat nikoliv riziko, ale příležitost pro životní prostředí. Výdaje na ochranu životního prostředí od roku 2003 rostly, a to hlavně díky neinvestičním výdajům.

Vývoj typů výdajů

Hodnota investic na ochranu životního prostředí se v posledních letech

tech pohybovala okolo 20 mld. Kč, od roku 2003 vzrostly o 21 %. Jejich význam na celkové hodnotě výdajů na ochranu životního prostředí však postupně klesal (mezi lety 2003–2009 klesly investice o 13 p. b. na 32 % celkových výdajů).

Naopak neinvestiční náklady, které se začaly sledovat až od roku 2003, vzrostly do roku 2009 o 116 % na 49 mld. Kč. Tento nárůst neinvestičních výdajů samozřejmě souvisel převážně s běžnými provozními náklady spojenými s investicemi, které byly na ochra-

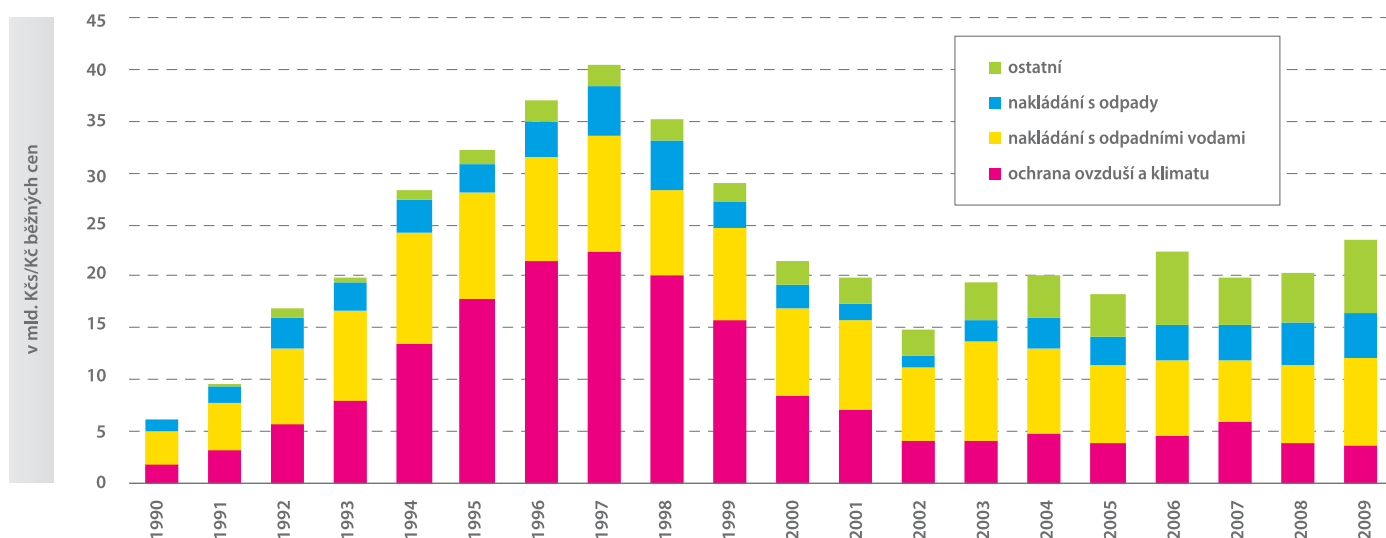
nu životního prostředí realizovány v předchozích letech.

Celkový růst výdajů držel v posledních letech krok s růstem ekonomiky. Výdaje na ochranu životního prostředí vzrostly mezi lety 2003–2009 v běžných cenách o více než 72 %, zatímco hrubý domácí produkt v běžných cenách vzrostl o 41 %. Poměr výdajů na ochranu životního prostředí k HDP se tak postupně zvyšoval a v letech rychlého hospodářského růstu se udržel na relativně stabilní úrovni okolo 1,9 %.

Nákladání s odpady převažuje

Růst výdajů na nakládání s odpady dominuje. Na rozdíl od 90. let, kdy

Investice na ochranu životního prostředí v mld. Kč běžných cen

Zdroj: ČSÚ

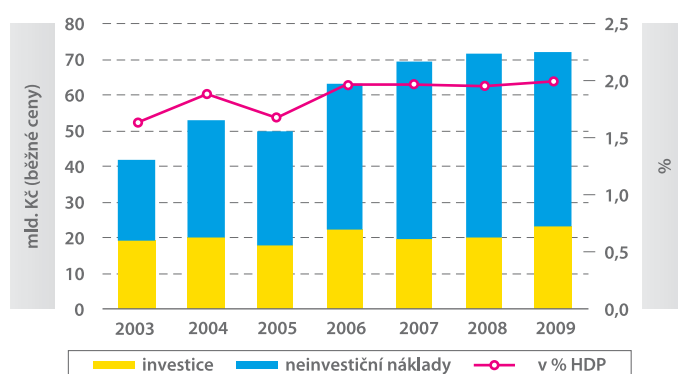

byla pozornost soustředěna hlavně na investice na ochranu ovzduší a klimatu, byly v posledních letech stále významnější výdaje spojené s nakládáním s odpady a odpadními vodami. V roce 2009 bylo téměř 52 % všech výdajů určeno na nakládání s odpady, z čehož 88 % tvořily neinvestiční náklady (32 mld. Kč).

Výdaje na nakládání s odpadními vodami představují dlouhodobě stabilní složku investic na ochranu životního prostředí (okolo 7–9 mld. Kč za rok) a přibližně stejnou část-

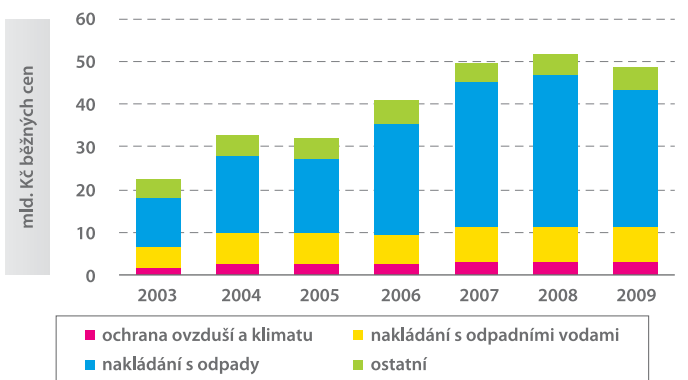
ku tvoří i neinvestiční náklady na tuto oblast. V roce 2009 tak představovaly tyto výdaje druhý největší podíl (22 %) na celkových výdajích na ochranu životního prostředí. I zde ovšem dochází k postupnému přelévání výdajů z oblasti investic do oblasti neinvestičních nákladů – investice od roku 2003 klesaly, ale pokles byl více než kompenzován nárůstem neinvestičních nákladů, takže celkové výdaje na nakládání s odpadními vodami celkem vzrostly o 12 %.

Výdaje na ochranu životního prostředí a jejich podíl na HDP

Zdroj: ČSÚ

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí v mld. Kč

Zdroj: ČSÚ

Snižování výdajů na ochranu ovzduší

Význam dříve dominující oblasti investic na ochranu ovzduší a klimatu se od roku 1997, kdy probíhalo masivní odsiřování průmyslových a energetických provozů, postupně snižoval a v současné době se pohybuje okolo 10 % celkových investic. I v této oblasti probíhá další postupný pokles významu investic (od roku 2003 klesly o 13 %) a i zde je ten-

to pokles kompenzován nárůstem neinvestičních nákladů (o 68 %). Celkové výdaje na tuto oblast tak vzrostly od roku 2003 o 12 %. Přesto se však podíl ochrany ovzduší a klimatu snížil za posledních 7 let o téměř 5 p. b.

Tereza Košťáková
oddělení meziodvětvových tabulek